

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Verslo kreditavimo tendencijos Lietuvoje

Algirdas Prapiestis

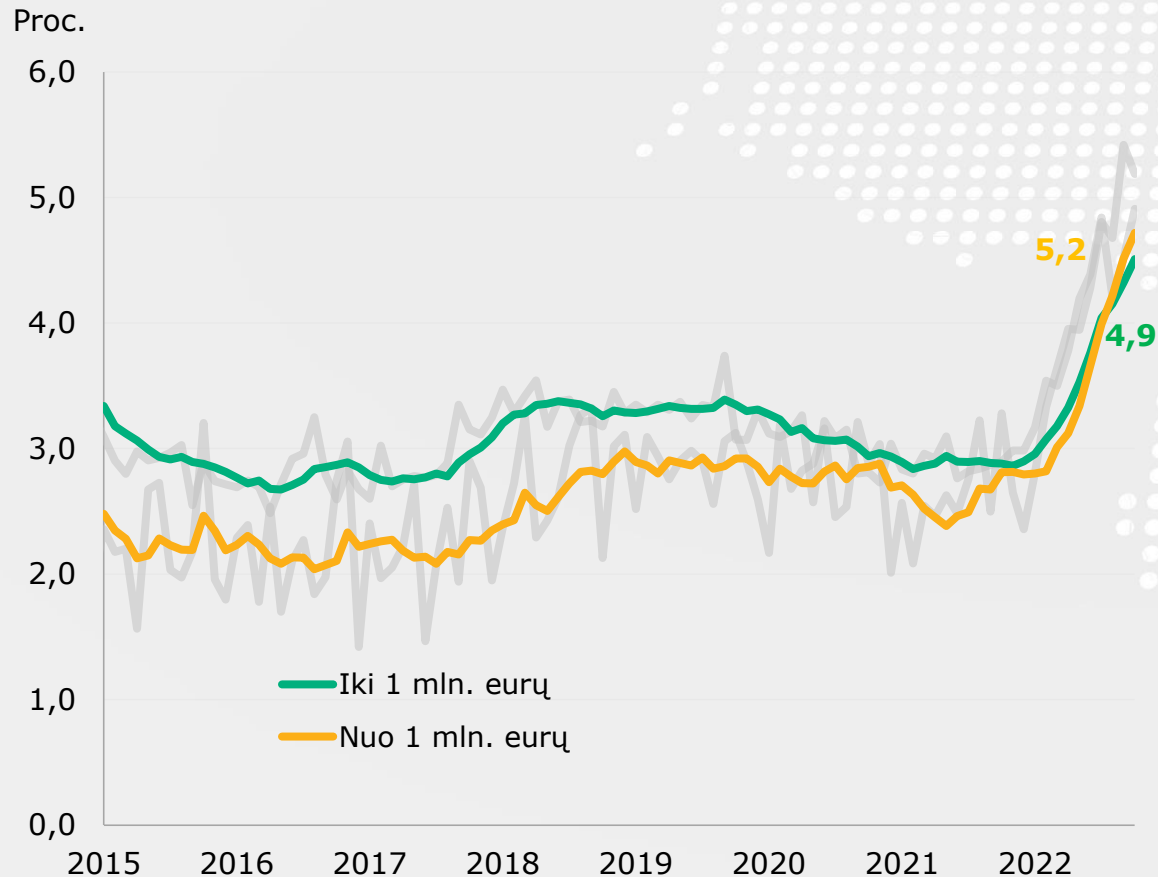
Makroprudencinės analizės skyriaus vadovas
Finansinio stabilumo departamentas

Vilnius, 2023 m. gegužės 17 d.

Didėjančios ECB palūkanų normos pabrangino įmonių skolinimąsi, tačiau rinkos tikisi, kad Euribor normos pikas jau netoli

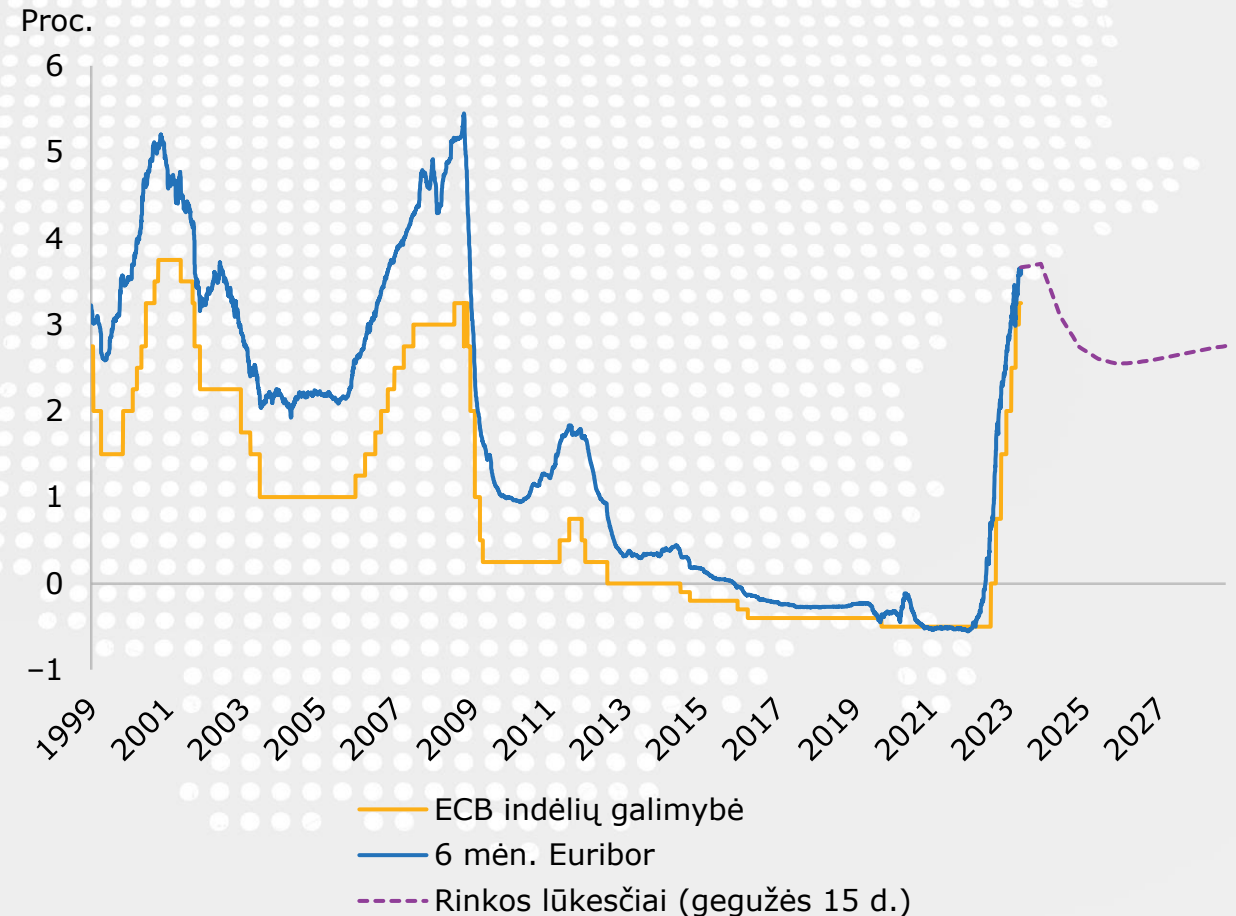

PFĮ naujų paskolų ne finansų įmonėms palūkanų normos pagal paskolos dydį (6 mėn. slenkantis vidurkis, 2015–2023 kovo mėn.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

ECB ir 6 mėn. EURIBOR palūkanų normos bei rinkos lūkesčiai dėl EURIBOR pokyčių

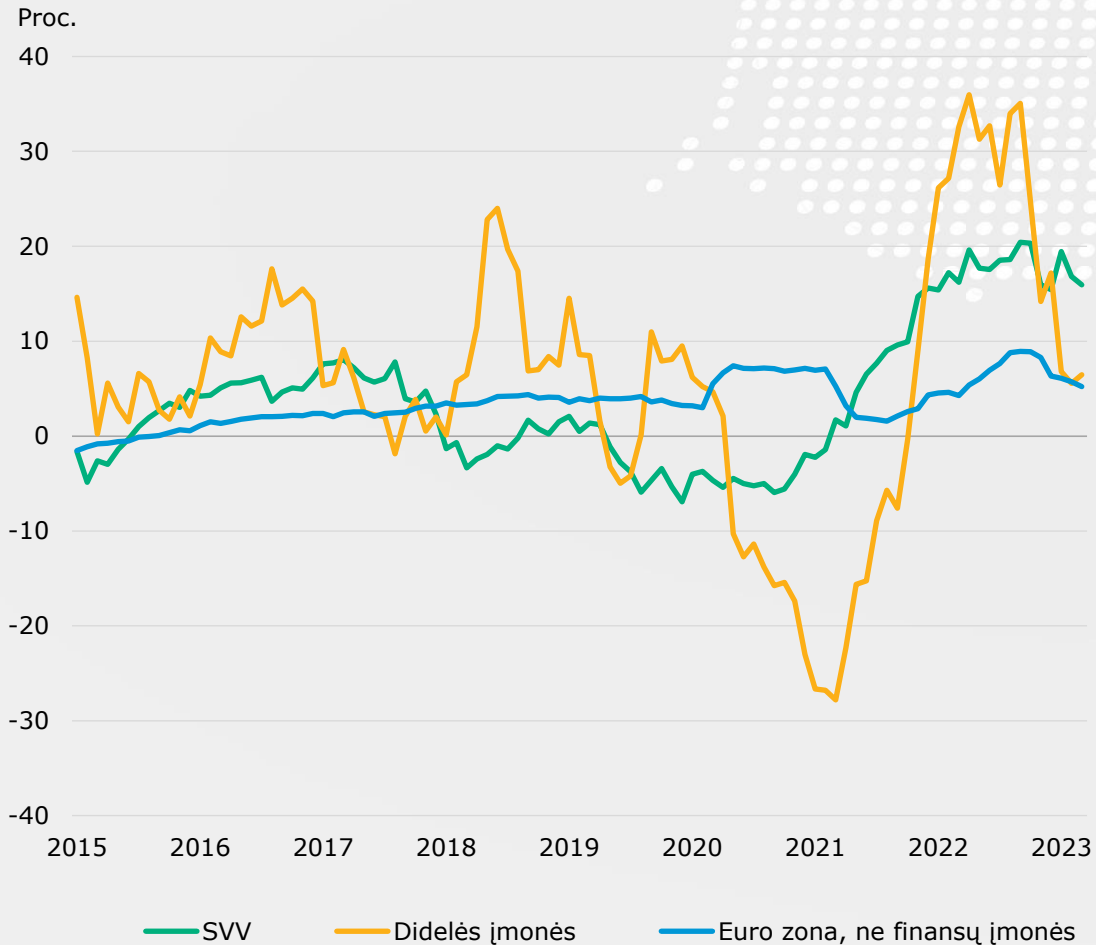

Šaltiniai: Refinitiv, ECB ir Chatham Financial.

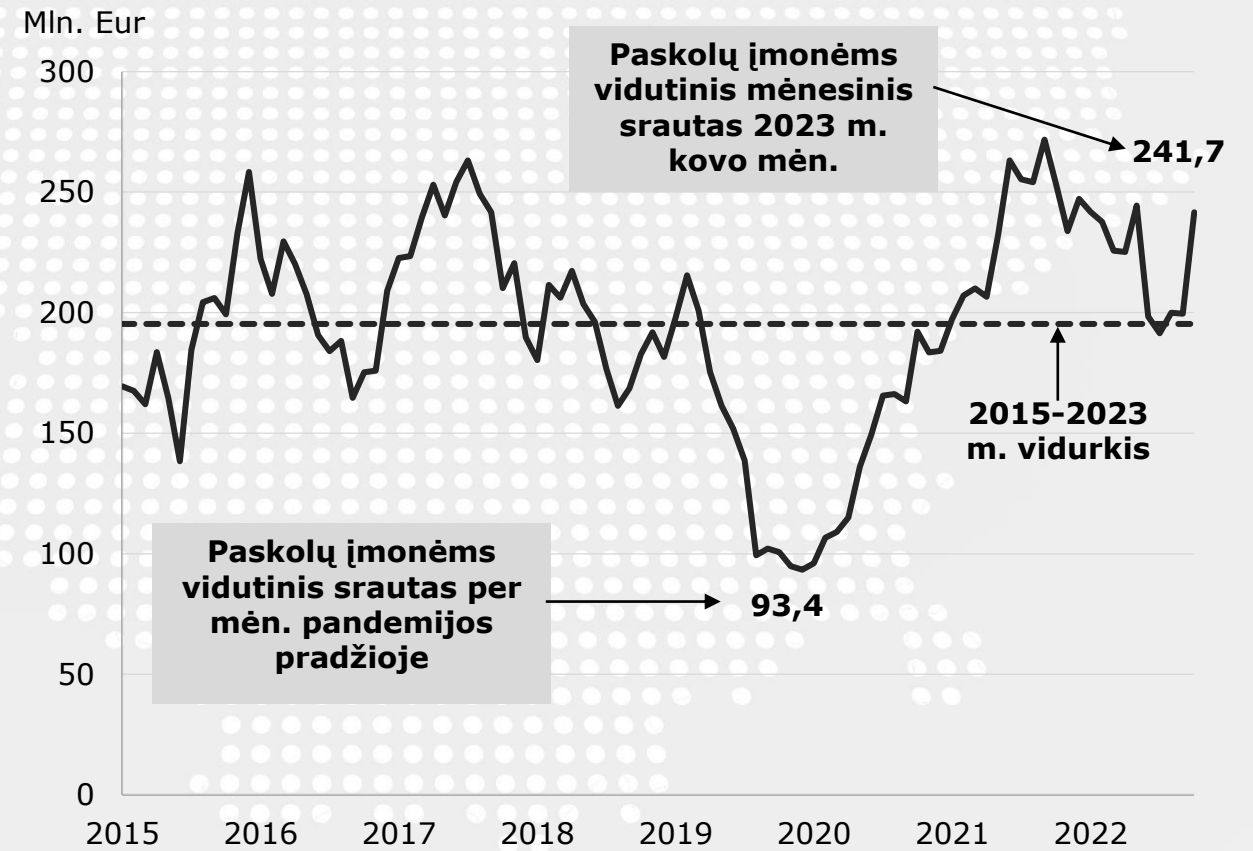
Griežtėjant finansavimosi sąlygoms ir tvyrant neapibrėžtumui, kredito įstaigų įmonėms teikiamų paskolų srautas kiek sumažėjo, bet išliko didelis

PFĮ paskolų įmonėms portfelio metinis augimo tempas, proc. (2015–2023 kovo mėn.)

Mėnesinis PFĮ paskolų įmonėms srautas (6 mėn. slenkantis vidurkis, 2015–2023 kovo mėn.)

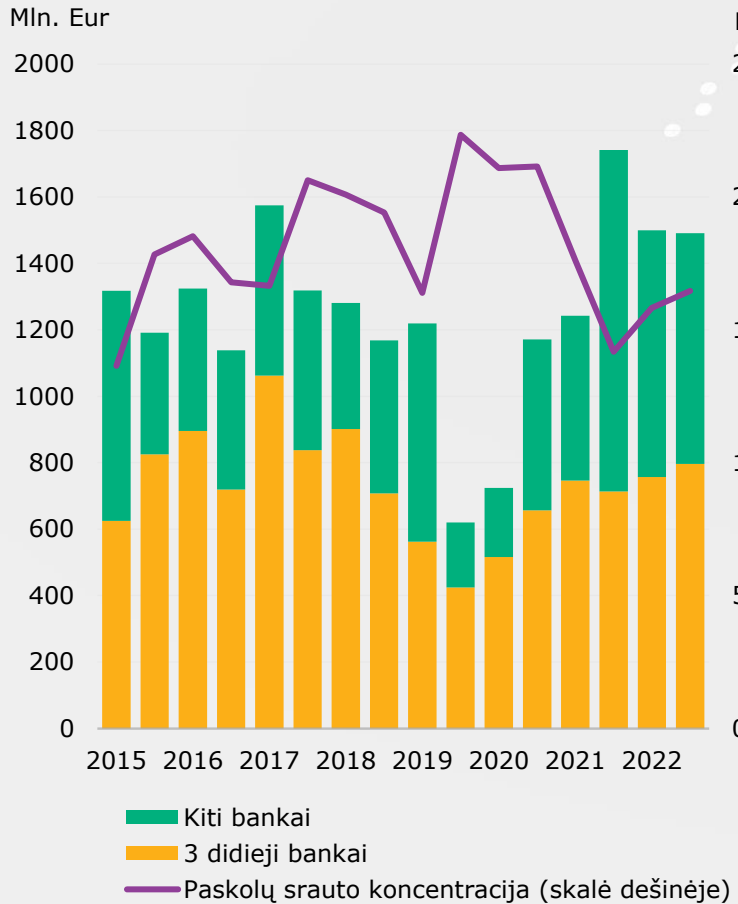
Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: Netikėtą kredito įmonėms srauto išaugimą š. m. kovo mėn. lėmė dvi didelės „Swedbank“ „Ignitis“ grupei suteiktos paskolos, kurių bendra vertė sudaro 300 mln. Eur. Neįskaitant jų, mėnesinis paskolų srautas siekė 170 mln. Eur ir atsiliko nuo ilgalaikio skolinimo įmonėms vidurkio.

Nepaisant išaugusios konkurencijos skolinant įmonėms, naujų paskolų srautai nuo 2022 m. pabaigos mažėjo, ypač didelėms įmonėms

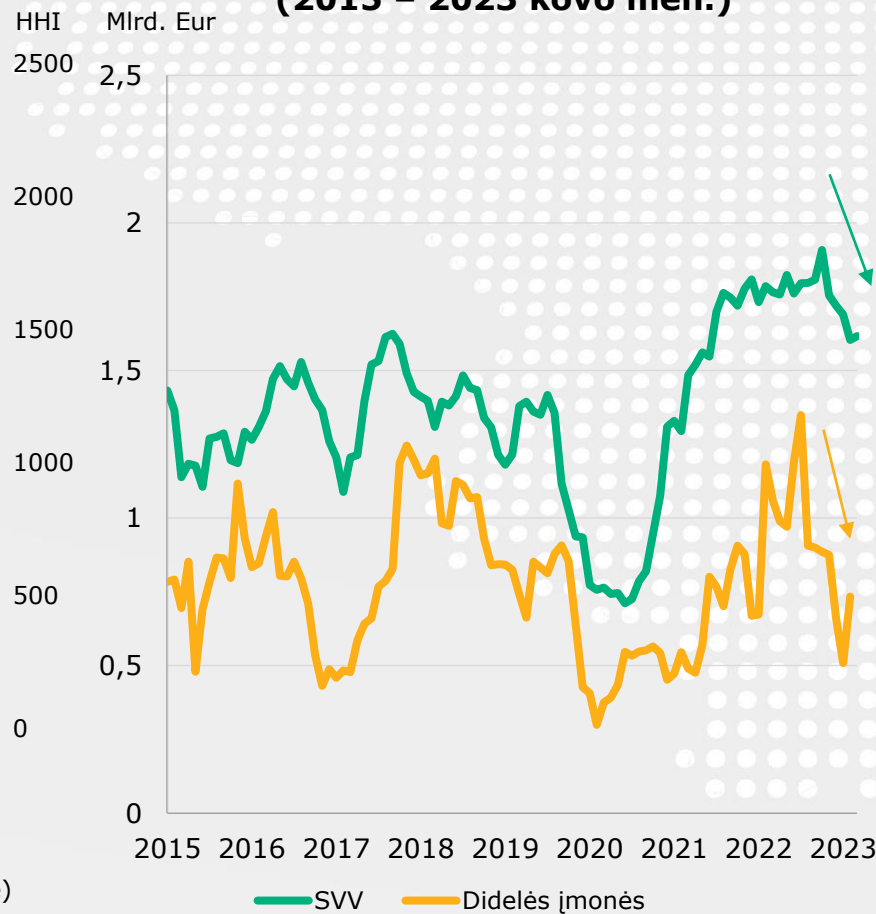

6 mėn. paskolų įmonėms srautas ir jo koncentracija (2015 – 2022 gruodžio mėn.)

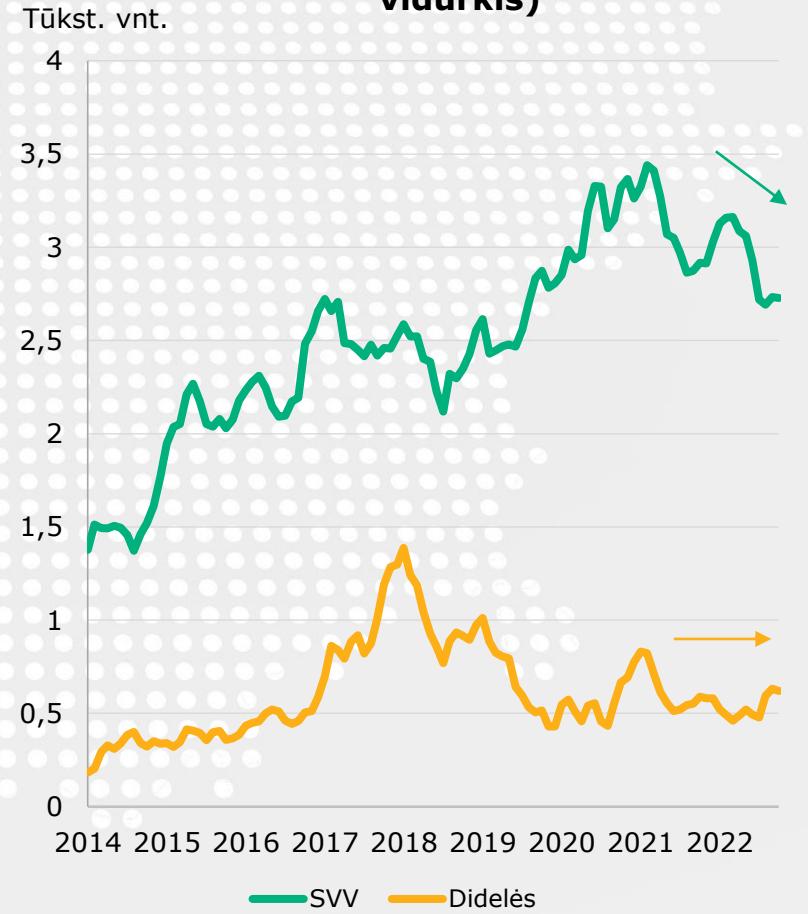
Šaltinis: Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

SVV ir didelėms įmonėms suteiktų naujų paskolų pusmetinis srautas (2015 – 2023 kovo mėn.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

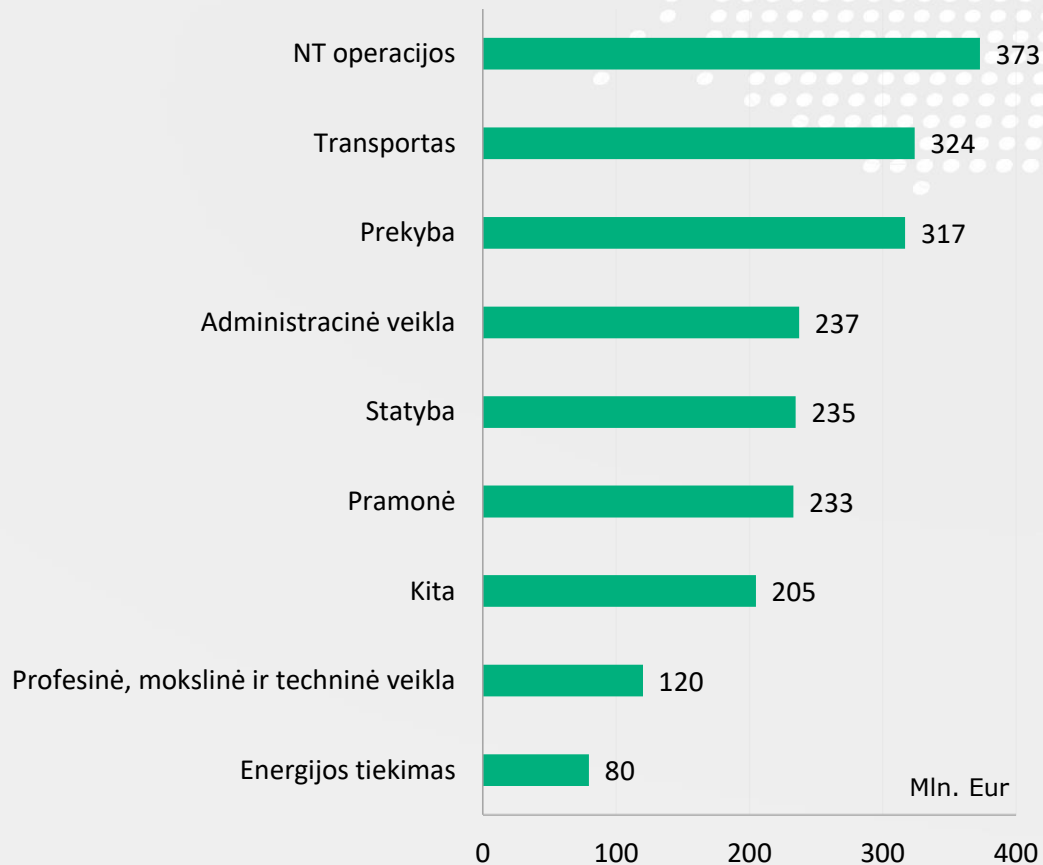
Naujų paskolų skaičius pagal įmonės dydį (2014 – 2023 kovo mėn., 6 mėn. slenkantis vidurkis)

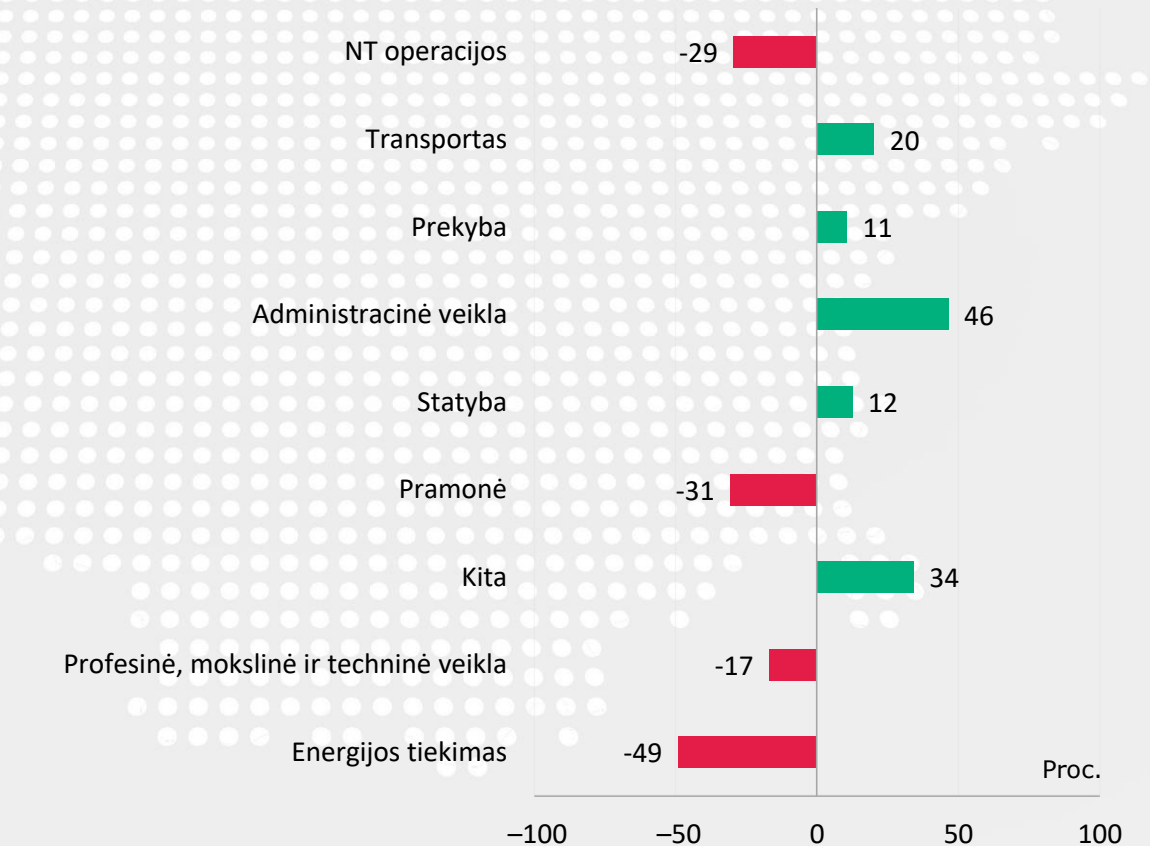
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2022 IV ketv.-2023 I ketv. išaugo skolinimas transporto, prekybos ir statybos įmonėms, mažėjo – energijos tiekimo, pramonės ir NT sektoriams

PFĮ įmonių paskolos: naujų paskolų 6 mėn. srautas pagal sektorių, mln. Eur (2023 03)

PFĮ įmonių paskolos: naujų paskolų 6 mėn. srauto pagal sektorių metinis augimas, proc. (2022 03)

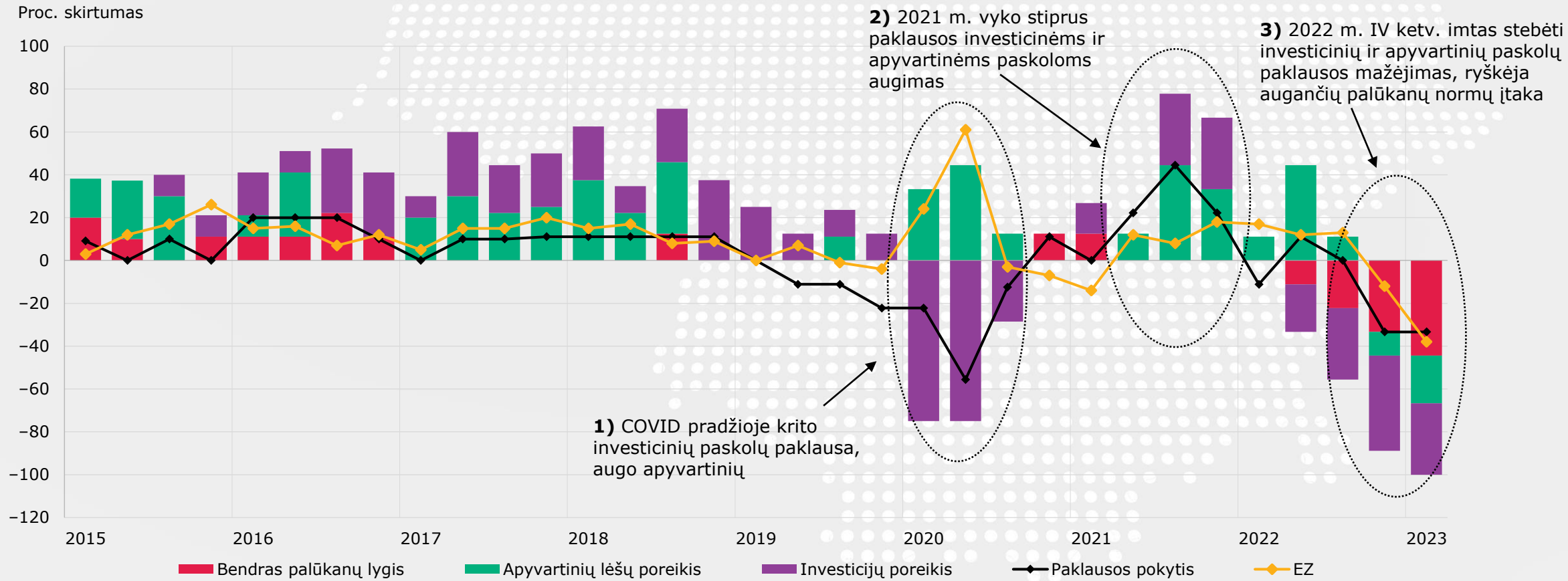

Šaltinis: nPRDB ir Lietuvos bankas.

Bankų apklausos duomenimis, 2022 m. pabaigoje paskolų įmonėms paklausa pradėjo trauktis, daugiausia dėl investicinio kredito mažėjimo ir išaugusios skolinimosi kainos

Bankų apklausa: kaip per pastarąjį ketvirtį pakito paskolų įmonėms paklausa ir kokie veiksniai tą lėmė? (2023 I ketv.)

Šaltiniai: ECB, Bankų apklausa ir Lietuvos banko skaičiavimai.

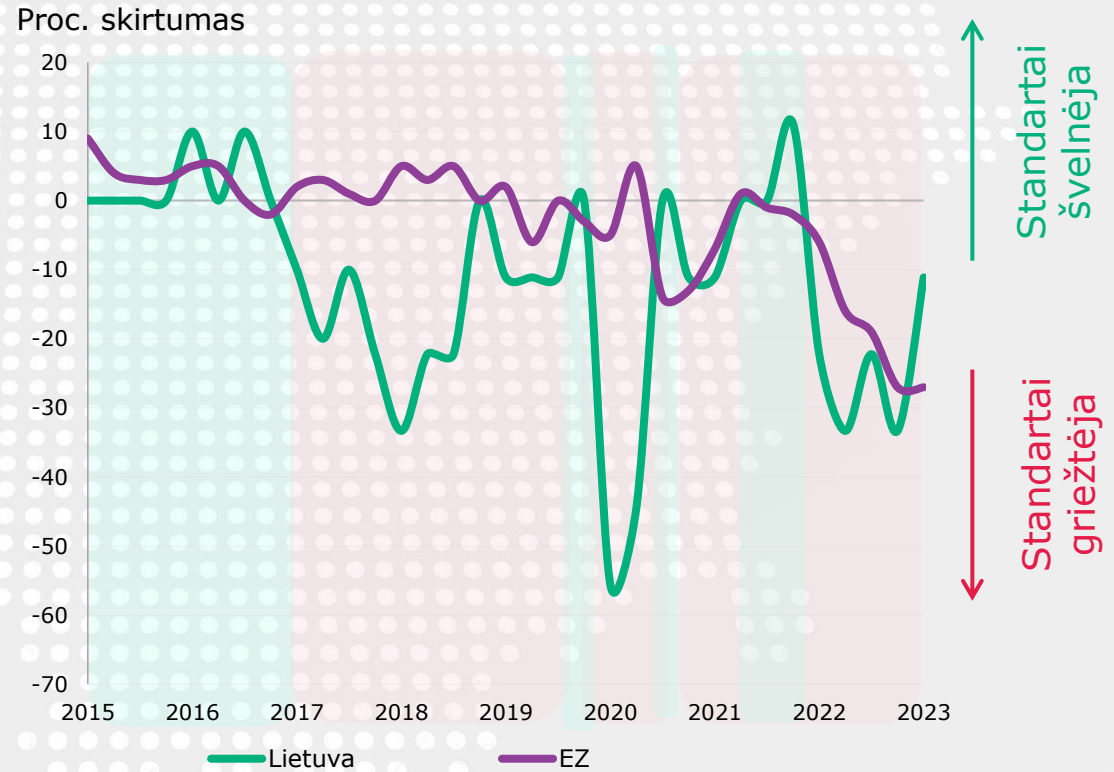
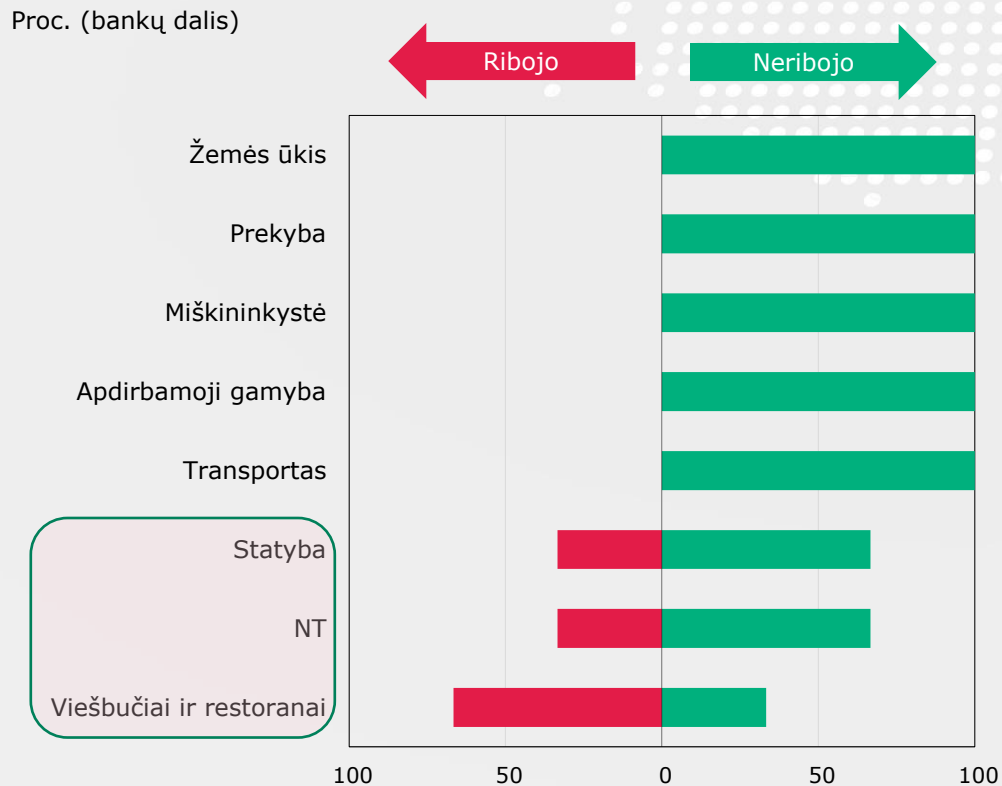
Pastabos: alternatyvų finansavimą sudaro vidaus finansavimo, paskolų iš kitų bankų, paskolų iš nebankinių institucijų, obligacijų ir akcijų išleidimo kategorijų aritmetinis vidurkis. „Kita“ sudaro susiliejimų (įsigijimų) ir restruktūrizacijos bei skolos refinansavimo kategorijų ir kitų prižasčių aritmetiniai vidurkiai. Teigiamas proc. skirtumas reiškia paklausos didėjimą, neigiamas – mažėjimą.

Bankų apklausa rodo standartų griežtėjimą nuo karo Ukrainoje pradžios bei skolinimo ribojimą įmonėms, kurių finansinę būklę vertina prasčiau

Bankų apklausa: Ar Jūsų bankas pastarąjį ketvirtį ribojo paskolų teikimą kurios nors ekonominės veiklos įmonėms? (2023 I ketv.)

Bankų apklausa: Įmonėms taikomų paskolų ir kredito linijų standartų pokytis per ketvirtį (2023 I ketv.)

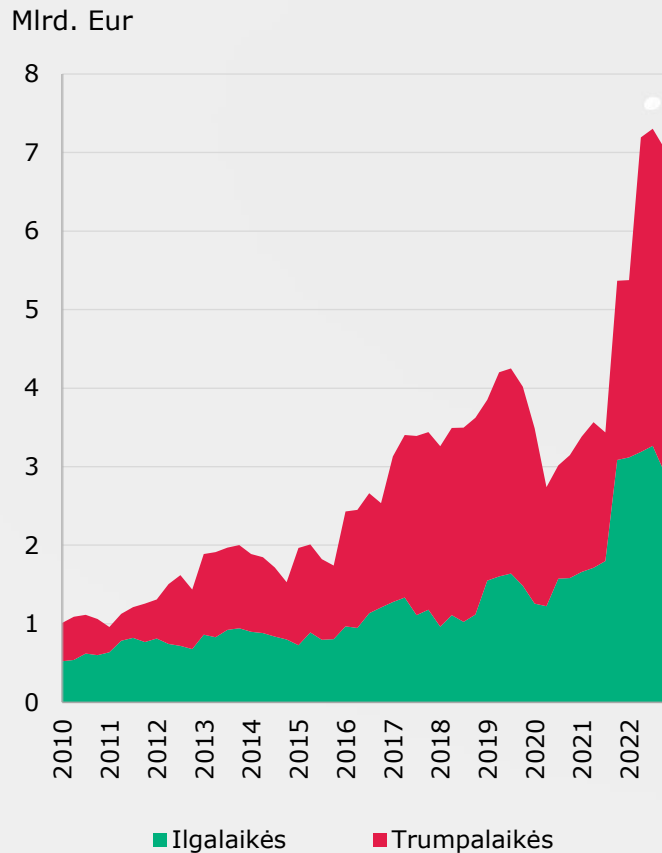
Šaltiniai: Bankų apklausa ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Šaltiniai: EC, bankų apklausa ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: Teigiamas proc. skirtumas reiškia standartų švelnėjimą, neigiamas – griežtėjimą.

Įmonės atranda ne bankinius finansavimosi šaltinius, ženkliai skolinamasi iš kitų įmonių

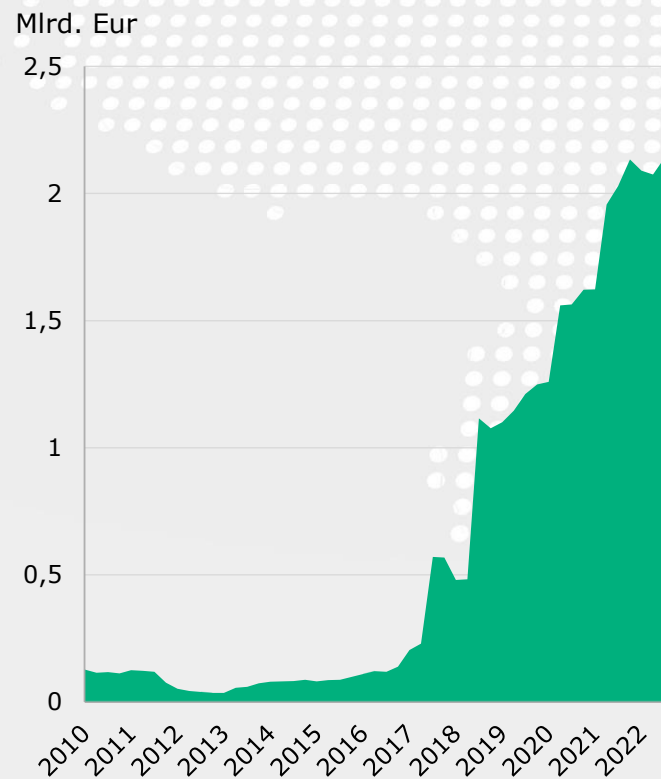

Paskolos iš kitų įmonių (2010–2022 m.)

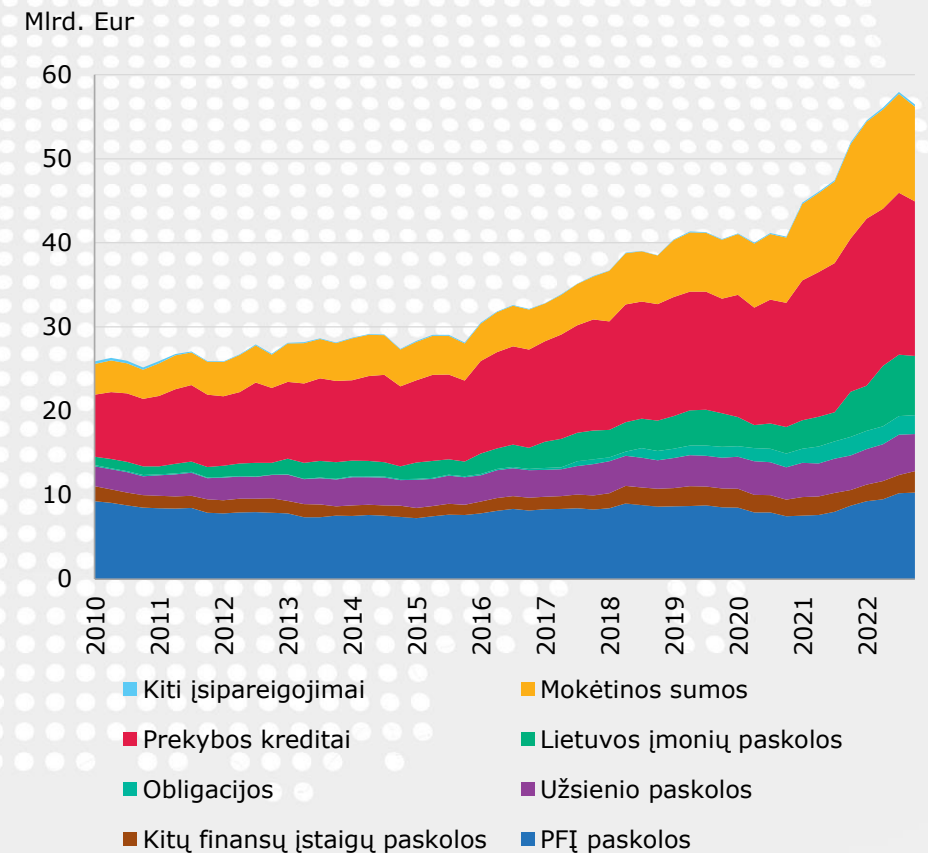
Šaltinis: Lietuvos bankas.

Išleistos ilgalaikės obligacijos (2010–2022 m.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Įmonių finansinių įsipareigojimų struktūra, mlrd. Eur (2010–2022 m.)

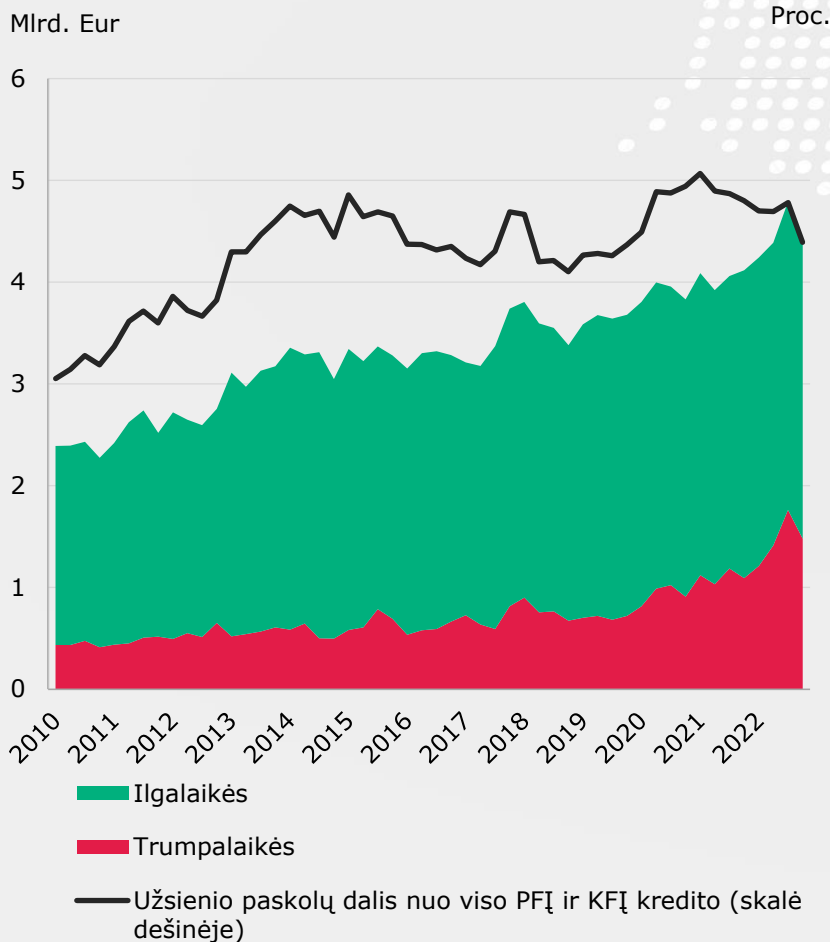

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Įmonės vis daugiau skolinasi užsienyje pagrinde dėl palankesnių finansavimo sąlygų

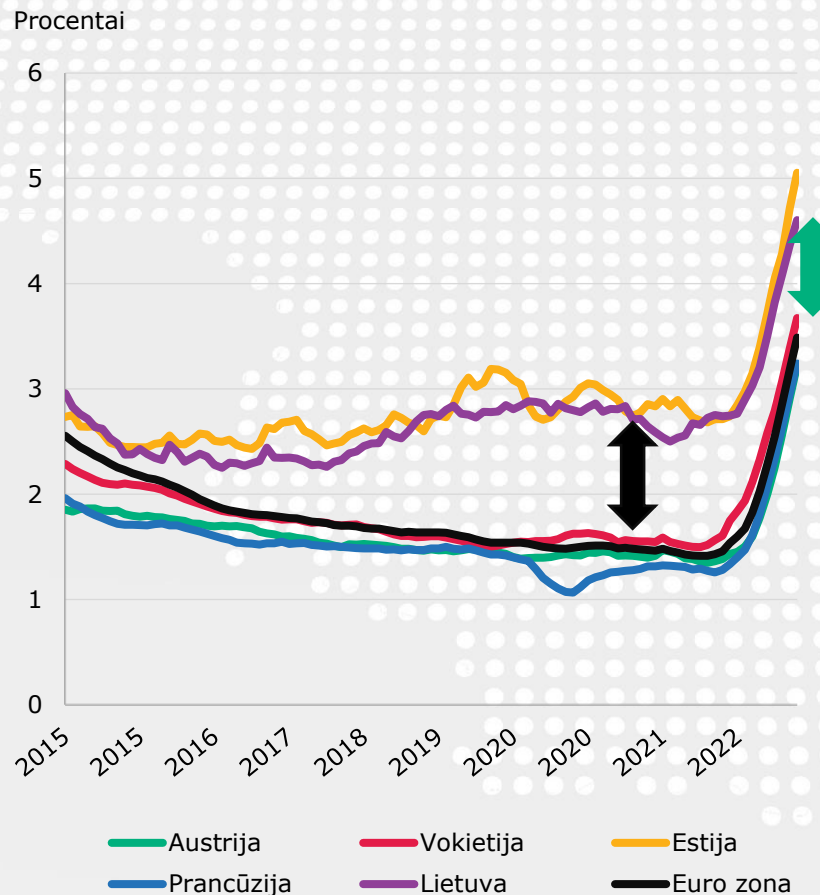

Užsienio kredito įstaigų suteiktų paskolų likutis ir jo dalis visame kredite (2010–2022 m.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Įmonių naujų paskolų palūkanų normos (6 mėn. svertinis vidurkis, 2015–2023 m. kovo mėn.)

Šaltinis: ECB.

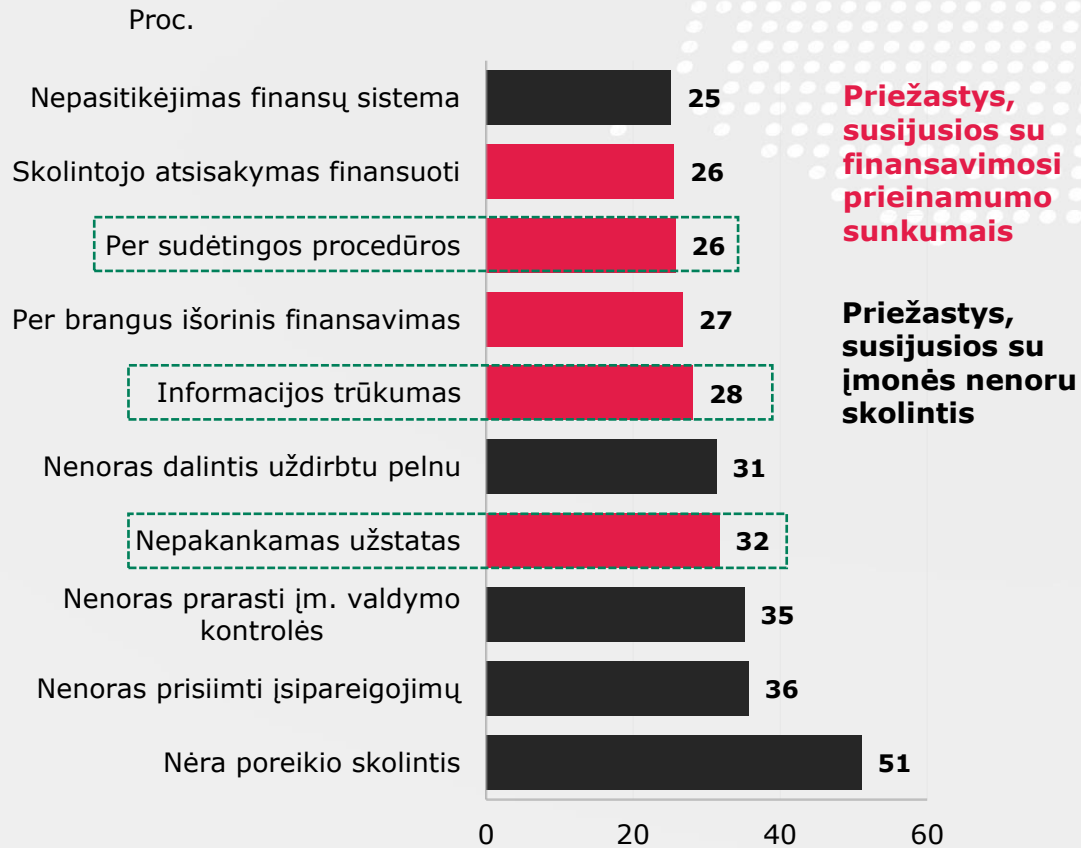
Galimos įmonių skolinimosi iš užsienio bankų priežastys:

- Palankesnės finansavimo sąlygos
- Pasiękti skolinimosi limitai Lietuvoje
- Finansavimo šaltinių diversifikavimas

Apklausa duomenimis, įmonių nesiskolinimo svarbiausios priežastys: nepakankamas užstatas, informacijos trūkumas, procedūrų sudėtingumas

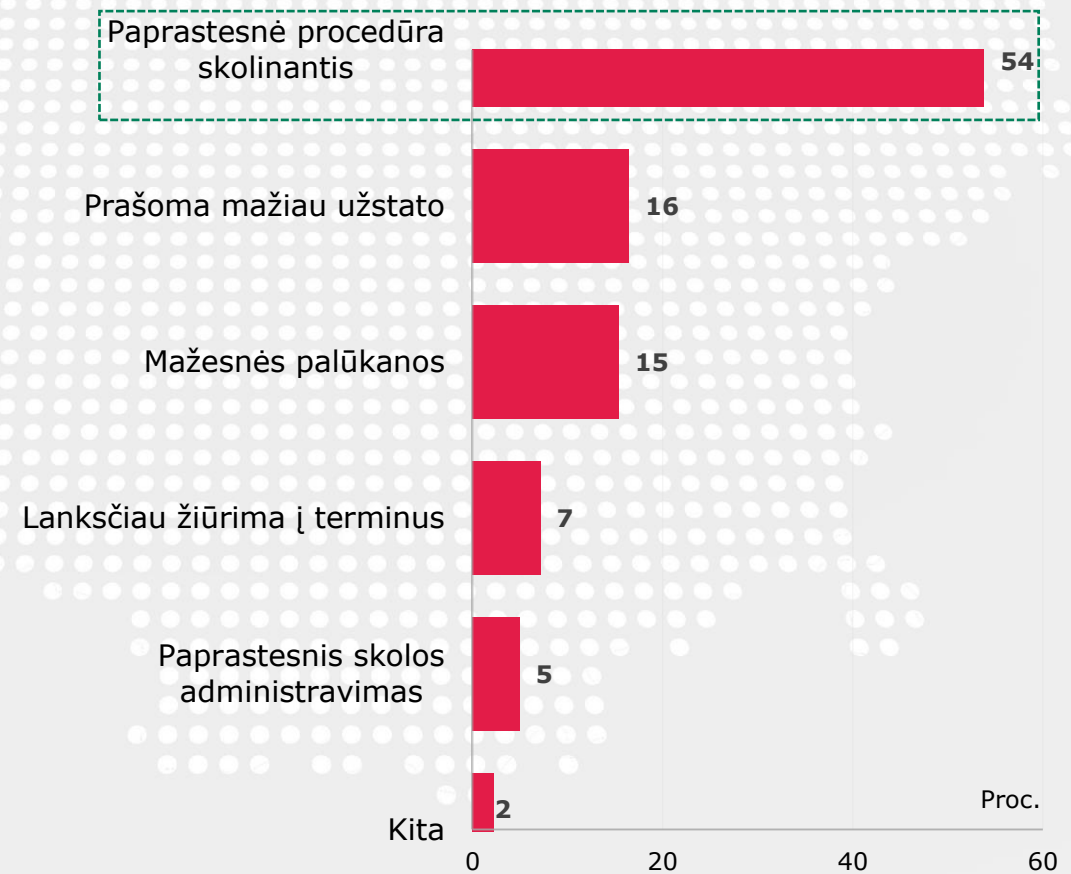
Įmonių apklausa 2022 m.: kodėl renkatės vidinius finansavimosi šaltinius? (proc. atsakiusiųjų)

Priežastys, susijusios su finansavimosi prieinamumo sunkumais

Priežastys, susijusios su įmonės nenoru skolintis

Įmonių apklausa 2022 m.: kokios sąlygos palankesnės skolinantis iš kitų įmonių vs. kredito įstaigų? (proc. atsakiusiųjų)

Šaltinis: Šaltinis: 2022 m. Lietuvos banko įmonių apklausos duomenys.
Pastaba: atvaizduotas proc. įmonių, nurodžiusių priežastį kaip labai svarbią.

Šaltinis: 2022 m. Lietuvos banko įmonių apklausos duomenys.

Naujausios verslo kreditavimo tendencijos:

- 2022 m. išaugus apyvartinių lėšų poreikiui dėl didesnių žaliavų ir energijos kainų, kredito įstaigos verslui vis dar skolino labai sparčiai.
- Nuo 2022 m. vidurio išaugus palūkanų normoms, 2022 m. pabaigoje įmonių kreditavimas pradėjo slopti, bet tebeviršija ilgalaikį vidurkį. Kredito lėtėjimo tendencija yra natūrali reakcija į griežtėjančią ECB pinigų politiką ir nulemta ciklinių priežasčių, panašios tendencijos matomos ir kitose euro zonos šalyse.
- 2022 m. IV ketv.-2023 m. I ketv. labiausiai išaugo skolinimas transporto, prekybos ir statybos įmonėms, o mažėjo – energijos tiekimo, NT ir pramonės sektoriams.
- SVV kreditavimas yra atsigavęs lyginant su 2018-2019 m., bet matomi skolinimo lėtėjimo požymiai.
- Kreditavimo lėtėjimo priežastys: 1. 2022 m. IV ketv. paskolų įmonėms paklausa pradėjo trauktis, daugiausia dėl investicinių paskolų mažėjimo ir išaugusios skolinimosi kainos; 2. bankai nuo karo Ukrainoje pradžios pradėjo griežtinti skolinimo standartus.

Ilgalaikiai struktūriniai skolinimo tendencijas lemiantys veiksniai:

- Kredito įstaigos nėra vienintelis Lietuvos įmonių finansavimosi šaltinis, įmonės aktyviai naudojami vidiniais resursais, valstybės ir ES parama, kitų įmonių paskolomis ir pan.
- Didėja alternatyvių skolinimosi šaltinių paklausa: pastebima skolinimosi iš užsienio kredito įstaigų ir ne bankinio sektoriaus augimo tendencija
- Apklausiamos įmonės ir toliau vertina finansavimosi iš kredito įstaigų Lietuvoje prieinamumą kaip suvaržytą, atmetamų paskolų paraiškų dalis tebėra viena aukščiausių ES.
- Lietuvos banko 2021 m. atliktas SVV finansavimosi galimybių tyrimas parodė, kad Lietuvoje egzistuoja ilgalaikiai trikdžiai, mažinantys SVV finansavimosi prieinamumo galimybes – sekame tyrimo rekomendacijų įgyvendinimą su kitomis institucijomis.

Ačiū už dėmesį

